

Il·lustració Catalana

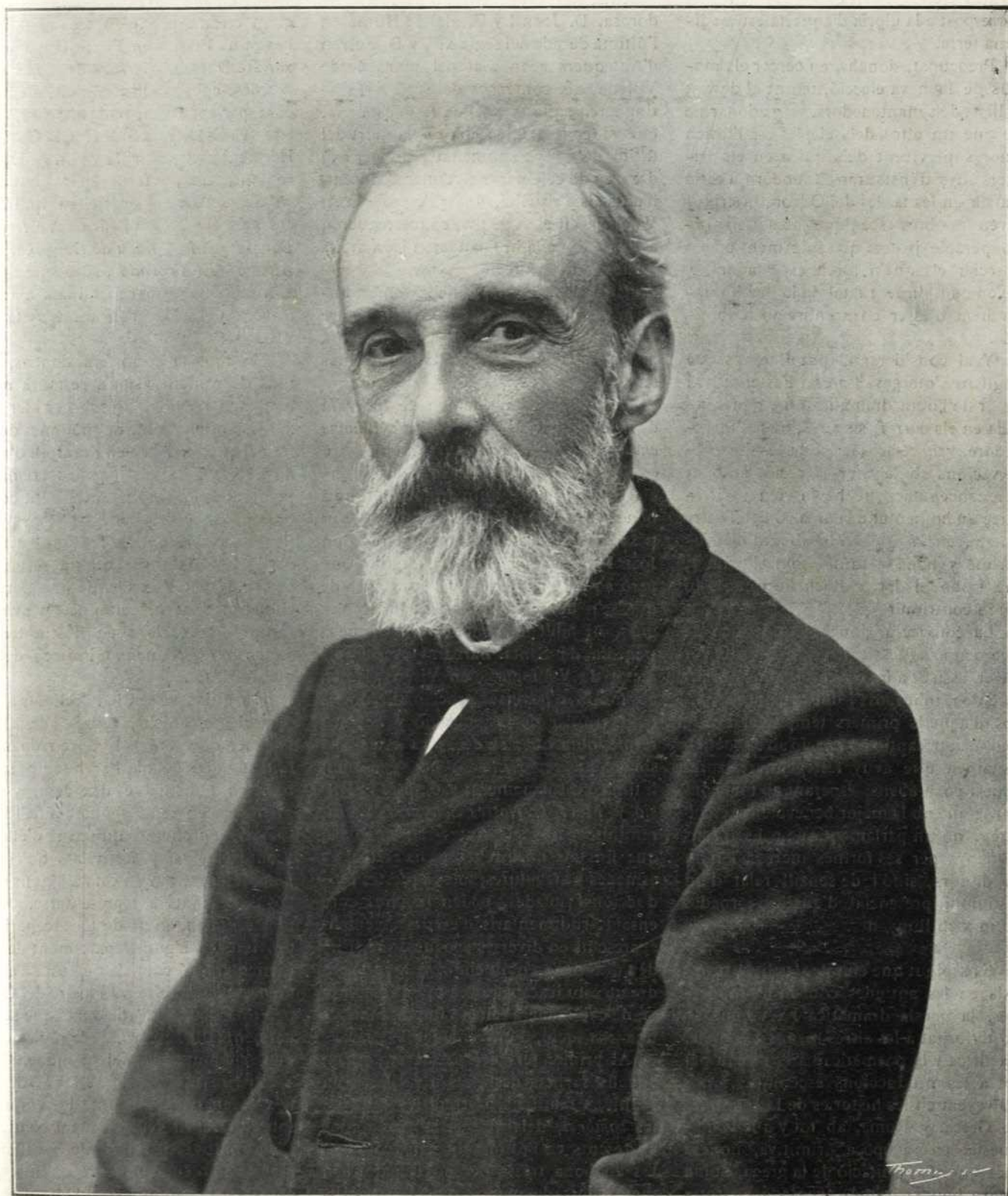
REVISTA SETMANAL IL·LUSTRADA

ANY IX

BARCELONA 8 MAIG 1911

N.º 413

JOCHS FLORALS DE BARCELONA

D. CONRAT ROURE

PRESIDENT DELS VII MANTENEDORS D'enguany

DISCURS DEL PRESIDENT D. CONRAT ROURE

La sorpresa que'm causà la nova de que l'honorable Cos d'Adjunts en Junta general m'haví designat pera ocupar la Presidencia d'aquesta Festa, va obligar-me a pensar quina podí esser la causant (en que jo no atinava) d'aytal honrosa distinció que cordialment agraheixo, tant més en quant la crech immerescuda, per no concórrer en mi's mèrits indispensables qu'han d'ostentarse per venir a aquest setial ab aquell dret indiscutible ab que hi han vingut tots els meus antecessors, que ab llurs treballs, uns per l'esplendor de nostres lletres, y altres per l'avens de nostres ciències, tan enlayradament han correspost a la glòria d'aquesta estimadíssima terra.

Preocupat, donchs, en cercar els motius de la meua elecció, tenint al davant la llista dels mantenedors, vaig adonarme de que un altre dels elegits era l'únic actor supervivent dels quins en els primers anys d'instaurarse'l modern Teatre Català en les taules del Odeon, interpretaven les obres escèniques ab aquella imponderable justesa que solzament poden apreciar els que'n foren espectadors, y qu'en compliment fatal de la llei humana hem d'esser en nombre poch abundós.

Y al considerar al propi temps que enguany s'otorgava'l premi Fastenrath al autor de l'obra dramàtica que, representada en els darrers sis anys, ne fos mereixedora, vaig relacionar aquestes dues observacions ab la meua elecció, acabant per conceptuar que havia volgut tributar-se un homentge a la creació del Teatre Català, en la qual, si be ab tant d'entusiasme y bona voluntat com el primer, me trobo al darrer lloch de quants hi varen contribuir.

La convicció, donchs, que tinch de que ocupo aquest seti eminent sols per haver assistit a la naxensa del nostre art escènic, m'imposa'l deure d'enrahonarvos d'aquells primers temps del Teatre regional, posantlo en relació ab el poètic certàmen que avuy festegem, restaurat aquest poch abans; esperant ab tota confiança que ab la major benevolensa escoltarèu, nó un parlament que pel seu fons y menys per ses formes meresca'l nom de discurs, sinó'l de senzill relat d'un testimoni presencial d'quelles jornades ja un xich llunyanes.

Es sapigut que en totes les literatures, axís en les antigues com en les modernes, la poesia dramàtica ha vingut ab posterioritat a les altres menes de poesia. La lírica y la poemàtica han precedit per tot a les produccions escèniques. Axís ho veyem en les histories de la literatura de Grecia y Roma, ab tot y que la d'aquesta, en sa època primitiva, no era més que una imitació de la grega, quina estava bon xich més avensada en totes les seves manifestacions. Els àrabs, que en el segles de llur dominació ibèrica escrivieren tractats científics y poesies

líriques, ni una sola mostra dexaren de la dramàtica. Y en Castella, es per demés esmentàrvosho, ja que a tots nosaltres ens consta com a dato familiar, que fins al onzè segle no comensà a tenir aquells misteris de la religió que'ls matexos sacerdots representaven en els temples, no introduhintse les verdaderes composicions teatrals fins a les darreries del segle xiv.

En la literatura catalana, aquest fet es més remarcable encara. L'institució dels Jochs Florals en l'any 1859 pogué esser y dirse restaurada, perque tenia precedents; havia tingut vida y vida esplendorosa. D. Joan I y D. Martí l'Humà en l'última dècada del segle xiv, y D. Ferran d'Antequera aconsellat pel marquès de Villena, als comensos del segle xv, sostingueren aquesta poètica festa catalana, que si com a tal acabà ab la mort del últim dels reys anomenats, no per axò dexaren de celebrarse certàmens consemblants als d'aquella, fins qu'establert en Valencia en el segle xvi, concorregueren a ella y en ella hi guanyaren joya molts poetes de nostra regió.

Els Jochs Florals, donchs, tenien historia y podien esser restaurats. El Teatre Català, al restaurarse aquells, no tenia historia, havia de comensar la seva instauració.

S'esmenta una anomenada *tragedia* d'en Domingo Mascó, titulada *L'home enamorat y la fembra satisfeta*, que's diu que's representà al palau reyal de Valencia en l'any 1394, quin argument (que a bon segur sols se dedueix del títol) se suposa que aludia als amors del rey don Joan I ab D.ª Carroça de Vilaregut. Emperò aquesta producció y alguna altra de que se'n donen notícies tant ò més vagues, ni molt més endavant la «famosa tragedia de Santa Bàrbara» escrita pel rector de Valfogona, en Vicens García, ab motiu d'haverse proclamat aquella Santa titular de la població y del seu terme, obra que, si decàs va esser una sola volta representada, ho seria molt íntima ò casolanament; y després la *Passió y Mort de Nostre Senyor Jesucrist*, reminiscencia dels Autes sacramentals, que fins als nostres temps ha arribat ab esmenes y afegidures; totes aquestes produccions isolades, poden pendres com ensaigs rudimentaris d'escrits escènics aparellats en diverses èpoques, que si no dèu dexarles en oblit el qui vulga emprendre un estudi acabat sobre aqueix assumpte, de cap manera tenen l'importancia de una institució, d'un verdader Teatre.

Al primer ters del passat segle xix, aquells saynets destinats a recitar-se en reunions familiars, darrera les teles de les *sombres*, dels que solzament alguns aparellats en l'última tongada, compostos ab bona trassa per en Renart, son merexedors de mentarse; y'ls apropòsits polítics, bilingües, d'en Robreño, que al terminar els acontexements que'ls motivaren han quedat oblidats per esser la

seua factura d'escàs apreci literari; no tenen uns y altres més consideració que la de lleus passatemps, mancats de condicions pera ferse arrencar d'ells l'espectacle públich de l'Escena regional, si be que donaren ocasió a que en ells, en vetllades íntimes, hi fessen sos primers intents els qui més tart aquesta fonamentaren.

Arribà l'any 59 de la passada centuria y tingué lloch la restauració dels Jochs Florals; y convé fer evident, per una ciscunstancia que després dech relatar, que la restauració vingué allavors, quan estava en plena vida l'escola romàntica, quan encara produïan fecondament en la vehina Fransa en Víctor Hugo y n'Alexandre Dumas, y'ls seus dramas y melodrames, apenes allí estrenats, eren aquí, com per tot arreu, traduïts y representats. En Espanya, els de García Gutiérrez, Hartzenbusch, Zorrilla y altres adeptes al romanticisme, alternaven diariament ab els d'aquells a ne'ls cartells teatrals, y no era sols el públich l'aficionat a *Lucrecia Borgia* y *Margarida de Borgoña*, a *don Alvaro* y *El Trovador*, sinó que tots els escriptors se trobaven afiliats a aquella imperant escola, qu'encara avuy té fe de vida.

En aquesta atmòsfera, donchs, saturada de romanticisme's restaurà aquest cartàmen poètic, no sols per «fer renàixer les antigues glories poètiques de nostre país», com deyen en lo cartell d'aquel any els set eximis patricis honorables mantenedors, sinó ademés pera contribuir a restaurar y conservar més pura la llengua catalana.» Se feu totseguit simpàtica a Catalunya aquesta restauració protegida per l'Excelentíssima Corporació Municipal barcelonina, y aviat en distintes poblacions de nostra terra se celebraren certàmens a imitació del d'aquesta ciutat.

Els quins se sentien inclinats als espectacles escènics, veyent l'aculliment falaguer que tenia el conreu de nostre idioma, que de tan llarch temps se trobava en lamentable dexadesa, y poch menys qu'en estat agònic a ne'l camp literari, aprofitant quiscun d'ells els acontexements y festivitats qu'esdevien, escrivieren en català alguns apropòsits destinats a representarse, com se representaren, en modestos escenaris improvisats en algun departament de cases particulars. Y com sia que una d'aquestes pessas s'exhibís en lo teatre del Odeon per una societat d'aficionats que setmanalment allí actuava, de la societat particular anomenada «Melpómene», passà a les representacions públiques del mateix escenari, a sollicitud de l'empresa y sobretot del inolvidable actor còmic en Lleó Fontova, de qui no dech callarme'l gloriós nom en aquestes recordances, encara que sia pronunciantlo ab tot el condol del anyorament. Va fundarse allí ab aquest motiu la secció de «La Gata», pel nom de *gatades* que duyen les pessas,

actuanthi la companyia del Odeon, y axis va posarse la pedra fonamental de l'Escena Catalana.

De manera, que arrencant d'aquí la creació del Teatre Català, es evident que la va promoure la restauració dels Jochs Florals, que d'aquesta es nascut aquell, com també'n son nascuts la novela y'l periodisme catalans, que igualment allavors s'insinuaren.

Y aquí se me'n va a la ploma una observació que té tot el cayent d'una paradoxa. Era l'Odeon en Barcelona un reflexe de la parisenca *Porte Saint Martin*. Allí s'exhiblen les més exagerades produccions melo-dramàtiques, que, traspasant les fites de lo natural, estaven farcides de situacions tivantes, resultantne generalment varies víctimes de l'acció argumentada, fins al punt de que'l propi públich, que allí se entusiasma pre-senciant infanticidis, punyalades, en-verenaments y suícidis, ab gràfica rudes donà a aquell teatre'l sobrenom de «l'escorxador.» Y precisament en aquell mateix local llensà sos primers esclats el Teatre Català, ab pessas de senzills arguments, desenrotllantse en elles escenes realistes de la vida popular, que l'auditori aquell que tan prenat estava de les concepcions romàntiques d'efectismes invressemblables, rebia ab sorollosos aplaudiments, veyentse la entrada plena en cada funció catalana que's donava.

Pessas de senzills arguments eren aquelles, perque'ls iniciadors del novell Teatre (essent aquest el principal motiu d'adoptar pseudònim casi be tots ells y de no sortir a les taules quan el públich els hi cridava) estaven en la convicció de que l'auditori, afalagat pels drames emocionants traduhts al castellà, d'ls originals castellans a la faysó d'aquells, solzament admetria les produccions catalanes com a fins de festa, de to humorístich ò festiu, encara escrites absolutament totes en vers, per ajudar a ferles passadores la cadencia del ritme, y que no tinguessen més que un acte.

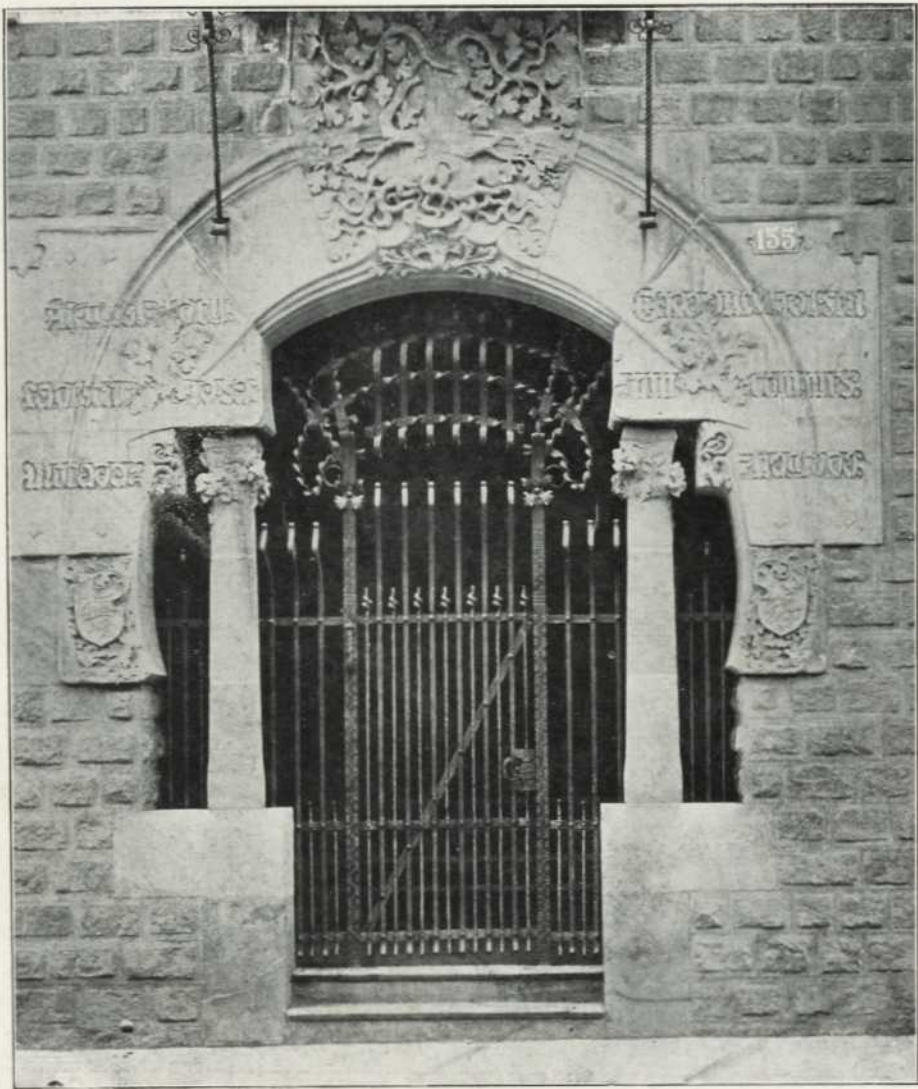
L'esquella de la torratxa d'en Frederich Soler (Serafi Pitarrà) ab que s'inaugurà la secció de «La Gata» al estrenarse en la societat «Melpómene», s representà en un sol acte, y com que aquest resultava d'excessiva duració, en Fontova, per representarla públichament, d'acort ab l'autor, va dividirla en dos actes. Y al veure que d'aytal manera'l públich rebia be *L'esquella*, va fer axò que's donguessen a l'escena obres en dos actes, però sempre de costums populars, ò parodies, escenes de la vida vulgar aquelles, y les parodies ab les seves notes còmiques,

Tots els poetes, novelistes y demés escriptors no escènichs que a l'anyal festa concorrien, escrivien, com també hi escriuen, pels lectors, y ab mires de restaurar la llengua catalana; y seguint aquest laudable propòsit, allavors dintre aquell gust romàntich, fins se decantaren cap al arcaisme. Els autors dramàtics no escrivien ni escriuen pels lectors, sinó pels oyents, y per ferse compendre d'aquests, presentantlosi les seves costums ab el seu habitual parlar, no podien usar un llenguatge literari y arcaich, qu'hauria sigut impropri dels personatges que s'exhiblen en les taules, y'l públich ho hauria rebutjat. Per aytal rahó, l' cèfebre *Molière* llegia les seves comedies, abans de representalles, nó a cap literat, sinó a la seva serventa, afegint ò esmenant en les obres segons l'efecte que a aquesta li produïen.

La diferencia, donchs, del lèxich dels Jochs Florals al altre que precisava en aquella Escena era notabilíssima, y axò va fer que aquell aparent antagonisme prenguéss còs y produhís controvèrsies. Els crítics teatrals, en sa major part, examinant les produccions més com a obres de lectura que com a obres representables, fuetejaven en les revistes als autors per l'ús de la parla vulgar ab que feyen que s'espressessen els personatges; y'ls fuetejats, en represalia, en els setma-

naris humorístichs, únichs periòdichs que allavors se publicaven en català, y dels qu'ells disposaven, ab exageracions humorístiques, retreyen, glosaven y parodiaven l'estil romàntich y'ls modismes arcaichs que apareixien en les poesies premiades dels Jochs Florals.

Afortunadament, emperò, s'apayvagaren naturalment semblants controvèrsies. Alguns autors escènichs enviaren composicions al certàmen poètic y en ell foren distingides; els poetes dels Jochs escrigueren per l'Escena y en ella hi sentiren aplaudiments y reculliren llors; mimvaren les apassionades exageracions dels uns y dels altres, y oblidant totes les passades rencunies, se posarsen les

LA CASA DEL PRESIDENT SR. ROURE, AL CARRER D'ARIBAU

més realistes encara que les primeres. D'aquest realisme, contrastant ab el romanticisme qu'estava en voga, sorgí una divergencia, que si be era més aparenta que fonamental, no hem de dexarla passar desapercibuda, ja que durà una bona temporada y fins tingué ressonansa allavors ab motiu de la festa qu'avuy aquí'ns acobla. Apar anòmal que l'institució dels Jochs Florals se trobés discrepant ab un'altra institució filla seva llegal y natural; emperò sigué axis, y axis tenia d'esser, no atinant, en l'escalf de les primeres controvèrsies, en lo divers funcionament propi de cada una de dites entitats.

aygues al seu nivell, y acabaren per conviure en fraternal harmonia, ab aquell cordial afecte que en tots temps devia existir entre l'Institució mare y l'institució filla.

No dexà de contribuir en gran manera a la pacificació esmentada, l'nou impuls qu'emprengué nostre Teatre, mercès a la iniciativa que resolgué pendre un dels autors, intent que tots els demés miraren ab desconfiansa y fins lo consideraven un despropòsit, no perque no'ls afalagués l'idea, sinó per estar creguts de que no tindria aculliment entre'ls espectadors.

L'Eduart Vidal Valenciano siguié qui's proposà escriure y posar en escena un

rotllant arguments ja històrichs, ja de costums, qu'en general merexeren la pública acceptació. Y com en aquestes noves produccions de caràcter seriós (en les que'l romanticisme, més ò menys accentuat, també hi campejava) hi convenia'l llenguatge més triat que no en aquelles primitives, sense dexar per axò de donar l'expressió adequada als tipus ò caràcters populars, semblà aquesta innovació, naturalment produhida, com feta a posta pera anarse apropant als fins que'ls Jochs Florals perseguíen.

Ab aquesta evolució progressiva, exigint els espectacles major desenrotlló en la presentació, l'Teatre Català estava com encongit dintre les dimensions esqui-

En cambi, l'espectacle teatral es diari, s'exhibeix en diversos y espayosos locals hont s'hi enquebeix nombrosa concurrencia, aglomeració de tots els estaments socials, desde l'intellectualment selecte fins al analfabètic; de manera que's un poderós element de divulgació, l'més apte pera impulsar aquells propòsits de l'institució literaria.

En tant es considerat el Teatre com ayal valió element, que alguns anys després de la restauració de la present festa, varen suposarse rezels de que'l conreu de la llengua catalana podia debilitar el sentiment de l'unitat de la patria espanyola, motiu que casi sempre (y escrich l'adverbi casi ab racansa) es

LOS VII MANTENEDORES REUNITS A CASA DEL SENYOR PRESIDENT. — (Ballé f.)
BERTRANA MOLINÉ FOLCH SOLER ROURE PLANAS RAHOLA

drama català en tres actes. L'escrigué's trià, ab gran acert, als actors que devien desempenyar-lo; ell mateix dirigí l'obra ab verdadera mestria, y l'estrenà en l'any 1865 en el Teatre de la Santa Creu, obtenint un èxit sorollós. Es coincidencia qu'en aqueix mateix escenari ahont s'hi estrenà'l primer drama català, alguns anys després hi fos estrenada, y també ab èxit remarcable, la primera tragedia catalana.

L'atrevida gosadía d'en Vidal siguié, donchs, afortunada.

Tot seguit els demés autors, en lloch de concretarse a les senzilles pessas humorístiques de curta extensió, escrivieren dramas y comedies en tres actes, desen-

des del Odeon, y no tardà a passar al Romea, hont quedà definitivament instalat.

Aquelles desavinences corporatives, per altra part, no tenien una explicació llògica, perque'l Teatre venia a difundir allò mateix que's proposaven els Jochs Florals. La festa d'aquests, l'únich que'ls exteriorisa, es una solemnitat anyal en la que s'hi congrega durant unes quantes hores un auditori escullit sí, emperò limitat a la cabuda del local hont se celebra. Així, l'afició a les nostres lletres, el bon gust literari, la restauració y l'avens del idioma, lloables fins a que l'honorable corporació aspira, ab aquesta sola festa, anirien ab calmosa lentitut a la llur consecució.

una llampanta disfressa d'algun mesquí interès particular; allavors, dich, no s'atacà directament a l'institució qu'era la genuina conreuadora del idioma català, sinó que va dirigir-se'l colp al Teatre, imposant als autors la denigranta obligació de que les obres fossen bilingües, fent que quant menys un personatge de quiscuna d'elles parlés en castellà; obligació que no tenien els qu'en Espanya escrívien dramas, comedies ò òperes en un llenguatge extranger, y sols era imposada als que escrívien en un idioma espanyol.

Y'ls dramaturchs tingueren de subjectarse a aquesta iniquitat, havent de sometre llurs llibres a la previa censura!

Mes com si providencialment tingués d'evidenciarse la rahó que als catalans abona pera no dexar abandonada la llur parla, esdevingueren poch després greus acontexements de caràcter polítich, y'l qui en Barcelona representava l'autoritat militar de la regió, qu'era per cert acadèmic de la Llengua Castellana, dirigí una alocució als catalans, y entengué que per esser d'aquests ben compresa, devia ferla traduhir y publicar en idioma català, y va manar que en català s'estampés y fos així fixada en cartells als llocs públics.

Per fi va derogarse en ares de la justícia, aquella malhaurada disposició pro-

foren les vicissituds del comensament de nostre art escènich, quines obres primitives (fent cas omís de les insignificantes meves) tenen d'examinarse ab la relació deguda, perque en aquest punt, com en tots els ordres humans, es sapígut que l'etat de l'ignoscencia no té comparansa ab l'etat de l'adolescencia, y menys ab la més avensada de les passions. Cal pensar que si al espuntar el jorn tal volta algunes boyres enterbolen l'atmòsfera, té per axò l'aubada aquells gays matisos que sempre's remembren ab goig, encara que sien els precursors de major esplendisa.

Els matexos autors a qui m'he referit,

Teatre Català, que'ns recordem de quan al Romea cada estrena era un acontexement notable en que'ls actes s'escoltaven ab avidesa, y en els entreactes se formaven al saló de descans nombrosos cercles hont se discutien ab interès les escenes transcorregudes de l'obra, y la tasca que els actors ne feyen, y que moltes produccions figuraven als cartells anunciadors vint, trenta ò més funcions consecutives, abundosament concorregudes, hem sentit enguany com una punyida al cor al veure que aquell casal que teníem, més de quaranta anys ensà, per casa payral del nostre art escènich, s'ha trobat en la precisió de tancar ses portes

ASPECTE DE LA SALA DE LA LLOTJA DURANT LA FESTA DELS JOCHS FLORALS. — (Sagarra f.)

hibitiva d'escriure'ls autors ab la deguda llibertat.

Entre aquests entrebanchs va anar fent via'l modern Teatre, comptant emperò ab l'entusiasta ajuda d'aquells notables actors, qu'essent tots ells modestos artesans (y dich axò perque es axò lo que més els honora), aprofitant les hores sobreres dels seus quefers manuals, se dedicaren a l'Escena ab tal fe, estudi y observació, que no han pas tingut en lo successiu quins els aventagessen en la labor artística. ¡Tan be encarnaven demunt les taules els personatges que representaven! No poden, donchs, quedar ells exclosos d'aquest enfilall de recorts, ja que a la seva col·laboració debem en bona part que arrelés ab fermesa'l Teatre Català tan aviat com aparesqué.

Aquestes, maltrassosament exposades,

més endavant, ja més experts en la seva tasca, donaren altres assahonats fruyts del seu geni, que son encara ben saborosos pels actuals espectadors. Y no es d'oblidar que foren aquells els primers gralhons de l'escala que ha fet encimar al pinacle de la glòria als autors que més ensà han donat a conèixer la nostra literatura arreu del món, y que han inspirat, ab llurs obres, a mestres de fama mundial les melodies més escayentes.

Pera donar fi y cimall a aquest parlament anecdòtich, m'heu de consentir que formulí algun consell que conceptuo avinent, sense autoritat per ferho, emperò no tenint prou virtut per lliurarme de la mania consellera propia de la vellesa.

Els que hem vist nàxer y créixer el

per mancansa de públich...! ¿A què ve que aquest s'hagi retret d'assistir al esmentat teatre, no faltantnos autors de reconeguda valia y comptant ab inteligents actors?

Ab el més bon intent de cercar medis pera exir d'aquesta penosa situació, per veure si'l públich surt d'aquest reitrament en que sembla s'ha col·locat, sens dubte per deficiències que troba en les funcions teatrals, van encaminats aquests breus consells.

A les empreses: Que pera l'esculliment de les obres que se'ls hi presenten, designin un jurat de literats, que juntament ab els directors escènichs de la companyia les examinin, acordant sobres l'admissió; y que les admeses se posin en escena ab tota la propietat qu'elles exigesquin, no regatejanthi gastos, pera

ferles agradoses als espectadors, que al fi y al cap aquests gastos sols representen un capital reproductiu.

Als actors: Que prenguin les produccions ab l'estima corresponent a la confiança qu'en ells posen els autors a fi de lograr l'èxit que n'esperen d'aquelles; y que sense preocuparse poch ni molt de la categoria en que son ells considerats, acceptin de la direcció'ls papers que se'ls hi designin, que a voltes un personatge que sembla d'escasa importancia, per trobarse en situacions delicades en l'obra, pot salvarla ò ferla desmerèixer. Recòrdinse de que l'imponderable Shakspeare, qu'en la seva companyia, com a autor, director, actor y empresari, popoguent triarse la part que vullgués, en l'*Hamlet* no hi representava'l paper del protagonista, sinó que hi desempenyava'l d'Ombra del pare, insignificant al primer cop d'ull, però que'l gran drama-

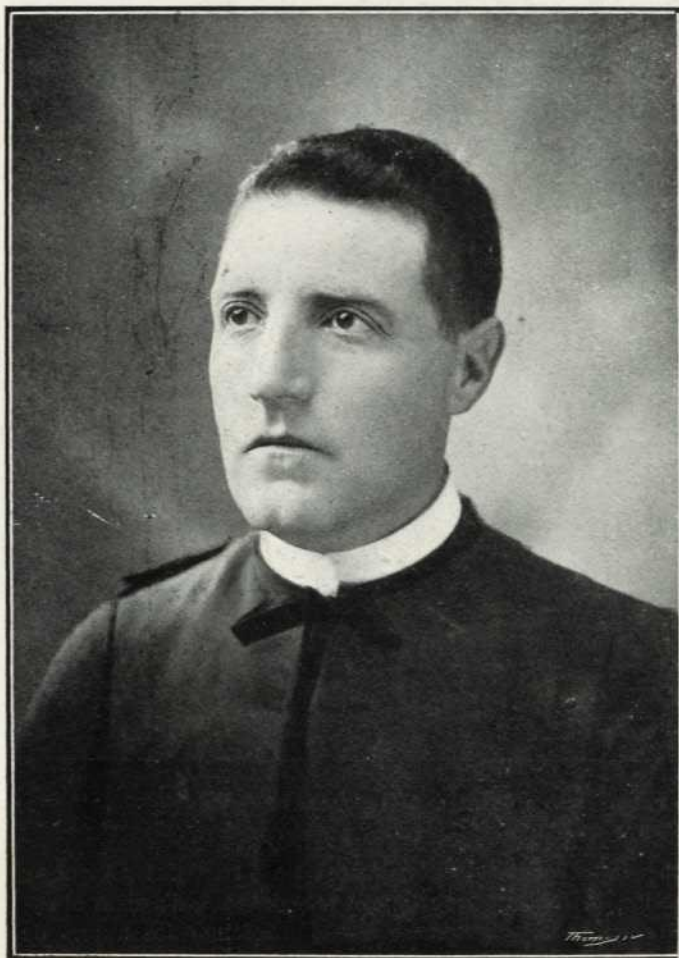
turch se'l apropiava, estimantlo de compromís per l'èxit de la tragedia, atesa la solemnitat qu'en l'acció reclama la paterna veu de l'Ombra les poques vegades qu'aquesta apareix en les taules.

Als crítics teatrals: Que tractin de les obres y de llurs interpretacions, dintre la justícia, ab la benevolensa susceptible ab el deure que'ls hi imposa la seva meritoria missió, no dexant de banda, en quant puguen, la màxima de Chateaubriand de que «convé abandonar la crítica mesquina dels defectes, per la feconda crítica de les bel·leses.»

Als traductors: Que les obres que donguin a conèixer, antigues ò modernes, tinguin fama indiscutible, sien de general interès, y que, sense desvirtuar el text original, les adoptin a la nostra Escena, perque no sempre una traducció literal es acceptable per tots els públichs.

Y, finalment, als autors: Que no cay-

guin en la feblesa del desmay per la temensa de que decau l'afició per l'espectacle dramàtic, situació conseqüentia principalment a l'actual crisi econòmica y que com aquesta ha d'esser transitoria; que seguixin ab fè la seva tasca, enlayrant sempre aquest Teatre Català qu'ells han donat a conèixer a tot lo món literari; que vagin fent camí per aquesta via esplendorosa, sense empresonarse dintre d'escoles ni de sistemes, procurant que sien humanament sentides les obres, y així portin per totes parts el bon nom de Catalunya; que ab l'agrahiment de la terra nadiua y del art, rebràn també en especial el de l'institució dels Jochs Florals, ja que'l Teatre no es més que la literatura en acció, y en cada producció teatral, de bona lley concebuda, s'hi senten bategar ensemps els nobles sentiments de *Patria, Fè y Amor*, qu'es d'aquesta entitat gloriós emblema.

MOSSEN ANTON NAVARRO, GUANYADOR DE LA FLOR NATURAL

D. EDUART GIRBAL JAUME, GUANYADOR DE LA ENGLANTINA

JOAN GARÍ

Fragment del Accèssit a la Englantina.

Riquilda dorm tranquil·la un sòn de verge.
El maligne esperit que la té esclava
sa presa ha abandonat per una estona,
y els bells ulls blaus de la comtal pubilla,
clòsos com dues flors quan ve la vetlla,
guarden tancat el tros de cel diàfan
què, dins d'un cercle de pestanyes rosses,
ab riolera llum brilla en ses nines.

El Montserrat, com un pa d'or, llumena
al guspireig de foch del sol que's colga;
ses encrespades y gegants agulles
com un desitx s'enfilen y encastellen,

y, en els fondals hont fan sos caus, els Echos,
com centinelles d'un reyal diàblich
que, escalonats, l'alerta van donantse,
de set en set, burletes, s'escarnexen.

EDUART GIRBAL JAUME.

MELODÍES BLANQUES

Fragment del primer Accèssit a la Viola.

PURIFICACIÓ

Demunt l'esglesia blanca hi hà una verdor de pins,
— petita esglesia blanca plena d'olors a dins! —

y té un llindar humil y una porta arrupida
y una frescor de roses y d'aygua benehida.

Devers l'esglesia blanca tots els camins hi va
arriba allí una mare novella ab son infant,
tota clara d'amor, folgada de cintura,
olorosa de pà de blat y cera pura.

Dintre l'esglesia blanca hi hà una Madona an
avuy la mare jova s'hi troba tota amiga;
sent que reposa en ella la mà purificant
y axeca en ofertori son tremolós infant...

¡Petita esglesia blanca qui tens flors al portal
y ets franca y olorosa com una llar payral!

MOSSEN JOSEPH PARADEL

SENYORETA DONYA MARÍA MERCÈ DE MONTOLIU
REYNA DE LA FESTA — (Napoleon f.)

Illustration of a rocky landscape, showing a large rock formation and a steep, rocky slope.

IDILIS LLUMINOSOS

Premi de la Flor Natural.

desfeta en fils d'argent,
joyosa y triomfanta
del enamorament,
y'l sol... besa que besa
sos regalims en flor,
fins a dexarla encesa
de flams de porpra y or;
y axí l'idili dura,
com sò que no's consum,
del cant de l'aygua pura
y'ls besos de la llum.

Avuy de bon matí
la llum del sol ixent s'es desmayada
demunt de la montanya de Cadí
virginalment nevada;
y unes boyrines flonges
baxaven de les crestes lentament
com una processó d'ideals monges
donant sos vels al vent.

Jo no sé si eren monges ò eren fades
fugint de les tempestes tardorals,
jo no sé si eren boyres ò remades
que cercaven la calma dels fondals;
mes al passar pel fons de l'abetosa
la processó s'es fosa
com la clariana qu'engoleix l'abim
y ha tremolat la selva tenebrosa
del torb glassat qu'ha devallat del cim.

Y allà en la sobirana excelsitut
de la montanya novament nevada
un raig de sol-solet, esmaperdut,
la neu besava, com l'aymant caygut
en brassos del cadavre de l'aymada.

AYGUA-LLUM

Del sol s'ha enamorada
la filla de la neu
bon punt ell l'ha besada
de la congesta al peu;
com virginal rialla
de llavis infants
dels alts cimals devalla
pels ignorats camins,
després... canta que canta

Camina que camina
febroso, sempre avall,
sa dolsa veu de nina
se torna trist rogali;
desfetes son ses trenes,
marcit son gentil dors,
per tot troba cadenes,
per tot plora dolors!
¡Que llarga li es la ruta!
del llot qu'ha arrossegat,
son ànima ja es bruta
com ànima en pecat!
¡Que trista quan arriba
cansada al gran desert
y'l sol que la captiva
pels horitzons se pert!

Mes ell un jorn li deya:
«T'espero a dins del mar»
y l'aygua al abim queya
cansada de plorar.

Al mar, al mar! hont canta
l'amor eternament
en l'abrassada santa
de l'aygua y'l firmament!
Al mar! hont redimida
dels terrenals grillons
retorna a nova vida
de llums y floracions.
Al mar! hont la besada
del sol desde l'espai
la dexta embriagada
del amorós desmay.
Allí l'aygua gloriosa
demunt l'amplíssim llit
del cansament reposa
y exhala de son pit
la simfonia immensa

d'escumes y tritons,
que sempre recomensa
camí dels horitzons;
de ses entranyes brolla
clamor de multituts,
l'amor la torna folia,
vol plers desconeguts,
y axeca ses onades
en commocions sublims
com feres afamades
que muntan dels abims,
y plora, brama, ronca
devant la immensitat,
y cap poder estronca
son clam de malvestat.
Son ull de foc s'arbora
y, en implacable anhel,
tràgicament implora
que'l sol la pugi al cel.

Ja es folla peregrina
del èter transparent,
ja es tènue boyrina
qu'a sa faysó du'l vent:
les altes cimes toca,
y encara anhela més:
vol de la propia boca
del sol lo darrer bes.
En pluja's convertia,
y, sa il·lusió al mori;
per ella'l sol floria
dins l'Arch de Sant Martí.
La terra fecondada
l'ensava un dols perfum,
y... aquesta es la balada
de l'aygua y de la llum.

MOSSEN ANTON NAVARRO.

ELEGÍA PERDUDA

Premi de la Englantina d'or

Del circh grandió, del temple sacratíssim
d'atri impotent, d'escalinata immensa
y foch vestal en l'ara fumejanta,
no'n queda rès. Les termes y aqüeductes
guarden colgats sos seculars vestigis.
El bosch sagrat de drúidiques alzines
es una vall deserta, trista y nua.
Lo que caygué ningú ha tornat a alsarho;
lo que resta enterrat ningú ho descolga;
lo que mor ò se'n và ningú ho detura.

«Estava escrit.» Aquest grapat de terra
ha presenciât sa gloria y sa ruïna.

La mesquita de cúpula soperba
ab son panell de pomes d'or macisses,
els banys aràbichs d'enervants estufes
y perfumats vapors de rosa y liri,
les sinagogues de sublim tenebra
y'ls calls d'argenteries primoroses,
els jardinetes de fonts escorredisses,
els boscos de lloers y de baladres
y'ls antichs rius d'auríferes arenes...
Tot ha fugit sense dexar ni historia.

Y al cor del montanyam, hont s'encastellen
turons y serres y espadats y cingles,
la torra senyorial del homenatge,
— pel llamp de les tempestes combatuda
y acoltellada ardidament, — s'esberla
y l'eura hi creix y hi fan son niu les àligues.

El claustre de la gòtica abadia
es alberch dels remats que, a la canícula,
a l'ombra de ses naus dormen la sesta;
y'ls pastors que'ls vigilan peresosos,
s'hi distreuen la sòn, a mandronades
trencant columnes y esmotxant sarcòfachs.

Les catedrals, les catedrals soperbes,
aquests Crech-en-un Deu de negres-criptes,
d'ardits cloquers y suplicants agulles,
com si desconfiessin de llurs resos
s'aclofen poch a poch sobre sa basa
y'ls contraforts robustos de sos absis
amaguen ses esquerdes ab la molsa.

Aquí tot mor; tot passa; tot s'enterra...

Generació potent y creadora
que arriba a n'aquest sol plena de vida,
si no passa de llarch, si s'hi detura,
s'hi fa xorca, s'hi enerva y cau colgada.
Y'ls qui's senten més forts y ab fam de viure,
han de fugí'a munions; y se'ls emporten

en naus immenses de bandera estranya
a cercà'un mós de pa per terres verges.

Quan d'aquest tros de terra, gran un día,
— nó perqu'ella se'n fes, sinó pels altres, —
nàuxers ò capitans de patries llunyes
han rendit móns enters a les senyeres,
no ha fet may rès... Y en el camí dels segles
ha vist esgabellarse ab calma estoyca
ciutats, províncies, principats, imperis,
y continents, y móns sencers, per sempre!..
Y dels Grans Capitans les santes ànimes
que dalt del cel d'indignació glatfen,
llampeguejaven d'ira y de vergonya.

«Estava escrit.» Aquesta terra calda
sols fa de cada gloria una ruïna.

Y'ls camps, erms y ressèchs, dormen polsosos;
l'axut etern mata'ls conreus escassos;
si una via sencera l'atravessa,
es un camí que té catorze segles;
si un pont travessa un riu d'una gambada,
es pont qu'en una nit feu el Diable;
si un esboranch gegant obre una serra
pera unir dues valls anyoradisses,
es obra d'algun Geni llegendari
quí va obrir-lo arrogant d'un colp de massa.

Aquí no's fa may rès; tan sols s'hi enterra;
y lo qu'es soterrat y en sòn de gloria,
un día brama un vent ab roja furia
y es remogut de nou... Brilla la teya,
fa forsa l'alsaprem, les voltes cruxen
y la turba sacrilega traspassa
esventrant morts en nom de la justícia,
esbandint baf de dòna, y sanch, y runes...

Quan ha passat, les cendres son disperses;
no dexe rès, com el cavall d'Atila.

Y aquest terror, sagrat de tantes tombes,
a punt d'esser jugat com una túnica,
a passos de gegant va esquarterantse.

Y, com a trista imatge, com a símbol
de sa enervant, de sa sublim peresa,
els matxos tapats d'ulls volten les cinies
mentres pugen y baxen els catúfols,
y l'home, aclucat d'ulls, sota la parra
de pàmpols cargolats, nascuts sens vida,
rasguejant la guitarra hereditaria
que un jorn tingué completes ses sis cordes,
ab un rum-rum d'arpegis fonedissos,
per cant, sospira un ay! indesxifrable;
un ay! que ni se sab si riu ò plora.

EDUART GIRBAL JAUME

VIATGES D'AMOR

Fragment del premi de la Copa

Marxaren els nuvis al bo de la festa, en el moment en que tots els comensals, entregats a gran joia a les delícies del banquet, s'enrohentien de fas y enrahonaven molt estridentment. Com tots els nuvis haguts, marxaren ben gojosos d'abandonar la remor de festa qu'havien sentida tot el dematí, talment com si fos la remor d'una màquina qui priva d'enrahonar.

Els novells esposos tingueren la ventura de viatjar ben sols fins a Barcelona.

Ell era un home de quaranta cinch anys, alt, fort, ossat, però lleig; tan lleig, que tots aquells qui no eren sabedors de la història de la núvia, la Florencia Miró, s'extranya ven de que hagués pogut concertarse una boda tan singular, per que la núvia era hermosa, intel·ligent, y jove, car sols tenia vintitres anys.

Coneguda l'història, l'explicació n'era claríssima. Vèuselaquí:

La Florencia, bon punt entrada al món, era estada pretin-guda per un home, jove com ella, com ella hermós y intel·ligent, ab el qual formava una esquisida parella d'enamorats, ben digna de l'admiració qu'en tots els cors produhía. Quan, ab tota la il·lusió de una jovenesa resplendent, anava a unir-se ab l'estimat, fugí aquest del poble com un maligne esperit. Després va saberse qu'havia perduda en el jòch tota sa fortuna. Com un estel lluminós qui perdés, de sobte, la claror, així mateix visqué la Florencia després de la desgracia. Morta la seva joventut com una còrpora, qui, aplomada, s'enfonza en l'avench sobtós després d'una ascensió triomfal, ja no tingué esma ni de soportar les mirades compassives de la gent. Mes sos pares, afligits, veyent la necessitat d'emmaridarla, s'apressuraren a cercar un espòs qui pogués rellevar y fer reviure aquella joventut axafada. El senyor rector del poble, qui, com altres persones, s'era vivament interessat per la trista sòrt de la donzella, anuncià, gojós, que un home de molta bondat y sapiencia, molt treballador, li havia encomanada la recerca d'una bona esposa. Els pares de la Florencia, com naufragats al ovirar un raig d'esperansa, accediren, al acte, a acudir a la Rectoria, com si anessin de visita, pera que'ls dos sers els quals el destí ajuntava cegament, poguessin entre vistarse. Fou llavors que la Florencia, elevant sos ulls hermosos, inundats de tristesa, vegé, per primera volta, aquell home taujà, qui presentava l'aspecte bondadós y ayre sumís dels inep-tes a trobar muller per impuls propi. Per la impressió de la trista figura, la Floren-cia hauria articulat un nó decisiu; però, com que tots els circumstants, ab subtil àngimient, la dexaren a soles ab l'incone-gut, el colòqui de presentació d'ànimes comensà, y la noya prengué viu interès

MIQUEL ROGER Y CROSA, GUANYADOR DE LA COPA

per la d'aquell ser avesat a la solitud del mar gran, aymador del silenci, qui portava en els ulls la claror de paratges llunyans y de la boca del qual exia, a plahenta y lacò-nica manera, l'explicació de com ell, noy encar, enfebrat per la il·lusió de conquistar les riqueses ideals dels païssos trasatlàn-tichs, s'era llensat ab ardidesa al camí am-plíssim qu'ofereix la mar en una de les vo-liors de joves, qui tant abundaven, llavors, en la costa catalana.

.....

MIQUEL ROGER Y CROSA.

JOSEPH IGLESIES GUIZARD
GUANYADOR DEL PRIMER ACCÈSSIT A LA FLOR

EL BRESSOL DE JESUS

*Fragment del segon Accèssit
a la Viola*

I

Dins la cova de Betlem
bressol en va's cercaria...
— Còm l'Infantó gronxarèm? —
diuen Joseph y Maria.

Fret y sòn té'l diví Infant
y, pobret, sens remey plora...
Oh! tot cantant y gronxant,
que senzill dormirlo fora!

De cansons com una mel
be'n sab, de quan era nina,
be'n sab aquella que'l Cel
s'es triada per Regina!

Les qu'en son bressol sentí
quan Agna l'agombolava
còm li venen al magí
tals com son cor les copsava!

Mes, hout trobarlo el bressol
en mitx de tanta pobresa?
Creix del Nin el desconsol,
de sa Mare la tristesa.

Mes el plor s'acabarà
quan més ses galtes escalfa...
quin bressol millor hi haurà
que'l dols bressol de sa falda?

Quan l'Infantó s'hi ha sentit
ha callat tot desseguida;
els ulls s'han esllaiguit
y ha comensat sa dormida.

Maria, gronxant, gronxant,
ab quin amor li cantava!
— Què't darèm d'assí endevant,
si a tos ulls el plor tornava?

Què't darèm que trobes bo,
Fill del Pare que t'envia,
a tu que dones el sò
del plor humà a l'alegria? —
.....

SONETS GEORGICANS

Fragment del primer Accèssit a la Flor.

LES MONGETERES

Quan s'apilen les garbes per les eres
y la fals y la dalla han escapsat
les rosses y torrades cabelleres
onejantes de llum y magestat,

per entre les daurades rostolleres
qui resten com espines d'un mal fat,
caparregen les verdes mongeteres
qui nexen pel Juliol, quan fina'l blat;

y en flor esclaten de blancor sobtada,
y llur *tabella*, quan devé granada,
lo sol canicular va colltorcent,

y, geniva de feble carnadura
emmotlla en lo seu sí, la dentadura
de blanca y fina y perfilada dent.

.....
JOSEPH IGLESIAS GUIZARD.

ENTRE'LS DOS MONS

Fragment del primer Accèssit a la Copa.

Un trebolí arremolinà la fullaca rossa: li feu modular gemechs galvànichs, l'engegà en l'ayre ab rodament vertical, la rebaté sobre l'arbreda y l'abandonà xiulant. En l'ayre voleyava qualque fulla ab moviments orbs, com una coa-rotja malmesa cercant redòs dins la desolació de les oliveres.

Per l'espai suraven niguls endolats de morador llumínica y de morador mate.

Dins la fredor vespertina de la derreria del autumne, el dia badallava llangorosa-ment ab badall ample, indefinit, de pal·lor verdosa de bronzo vell, com gola de l'eter-nitat oberta allà d'allà la Serra per l'extrem ponentí de la vall de Superna.

El campanar cantava. Dins el gemech del vent, dins la solitud de la Serra, planyia per un difunt. Cantava un cant sense ritme, un cant de singlots plè de monotonies y de irregularitats folles, un cant d'ultra-tomba qui s'espandia funebrosament per la vall encalsant el moment qui llenega y fuig.

SALVADOR Galmés y Sanxo.

RONDALLA DE PETONS

Fragment del segon Accèssit a la Copa.

Endressa.

Ja fa algun temps, nebodes estimades, que se'm van descobrint entremaliadures vos-tres, no perque ningú me les digui, sinó perque jo les endevino. Ja ho sé que son tremenderies que a la vostre mare li fan gracia y'l vostre pare no'n fa esment, mes... quí sab!

Sé qu'enrahoneu y rieu molt pels recons de la casa y pels amagatalls del jardí... No sé perque quan passo us trobo més series que si resessiu el Rosari y més silencioses que si fossiu renyides...

Me sembla que'ls paquets de polvos y'ls poms d'essencies us deuen durar menos qu'abans y m'avinch de que'ls llacets y cin-tes y emmidonats y puntes us van agradant més...

La vostra cambra, el vostre tocador, son un arsenal de colifichets...

MOSSEN SALVADOR Galmés y SANXO
GUANYADOR DEL PRIMER ACCÈSSIT A LA COPA

D. LLUÍS VALERI

GUANYADOR DEL SEGON ACCÈSSIT A LA FLOR

Fins per estar per casa, aneu polides com si sortissiu de la capsa. May un botó descor-dat en vostra bata; may una arruga en la tivanta mitja de seda calada; may un bech més llarch que l'altre en el gran llas de la sabateta de xarol... Les vostres testes d'or sorollen sempre ab un picaroleig rialler de tirabussons cargoladissos, sempre a punt.

Jo veig que, al sentir un *boston*, els peus us llisquen per sí sols, y'l bust se us encor-va com per art d'encantament, y se us di-buxa als llabis un somriset de delícia, y'ls ulls se us acluquen adorablement com en somniosa *reverie*...

Sé que gardeu unes violetes, l'una, y l'altra uns heliotrops, dins dels llibres de Missa... Ho sé perque ara no us els dexeu en lloch encara que us descuydeu brassalets y mitenes y rosaris y almoyners.

Heu omplert d'inicials y lletres enllassa-des l'escorsa d'aquell tell gros de la torra nova; enlassos que si be ostenten vostres lletres, les altres no son pas totes de casa... Pobre tell!

Feu colecció de postals y—es clar—a totes hi hà parelles, y jardins, y fins la lluna, y alexandrins francesos que llegiu ab arroba-ment y declameu ab uncio, sens adonarvo-sen...

Y deveniu serioses, y fins ceremonioses, y us torneu matineres y toca-tardanes alho-ra,—el *tiet* ho veu tot,—y aneu fent, ab tot conexement, l'estudi de la propia gracia...

Fa molt temps que no'm dieu que us con-ti cap rondalla...—ja ho veig! l'una va per setz'anys, l'altra per quinze: se us ha de po-sar de llarch!—y ahir, fent un esforç y un prodigi de postureria, al demanarmen una, varen dir:

—Que sigui d'enamorats!

—Hola, hola! D'enamorats?

—Sí, sí, que s'estimin forsa! — va dir l'una.

Y l'altra va afegir:

—Què hi hagi petons, forses petons! —

Me vaig gratar la calva y vaig respòndreu que ja m'hi pensaria, car axò d'enamorats que s'estimin forsa y que hi hagi petons, es, altrement, una branca del *folk-lore* dife-renta.

Y...

Sí, qu'hi he pensat! Y molt!

He rumiat tota la nit en els petons, en la rondalla y en vosaltres, precioses meves; car els vells no dormim gayre.

Hi he pensat tant y tant, en vosaltres, en lo que sou y en lo que podeu y haurieu de ser, he pensat tant en lo que crech que u endevino y en lo que de vosaltres me fa por que m'he anat recordant d'una rondalla que fa al cas, que fa per vosaltres y que us la en-dresso a totes dues, encara que us sembli més groga y més ranciosa que aquells meus llibrots empipadors que *tenen les s. s. com les f. f.* y us donen tanta rabia.

Perque...

No ho sabeu pas, estimades, el mal que'n pot venir d'un petonet!

Y allà va la rondalla:

EDUART GIRBAL JAUME.

LAYS DEL POETA AMANT
A UNA VISIÓ DE MORT

Fragment del segon Accèssit a la Flor.

Planys he de dir desconcertat,
de la dolor qui exprem ma vida,
dolor exida
d'un devenir fantasiat.

Planys he de dir tan tendrement,
que tota cosa n'hagi esment,
y sia fosa en mon esprit,
y hagi cobeig de l'infinit...

Car romanía en son llit morta
de roses albes envoltada,
tota aromada
d'olor de cel qui es la més forta.

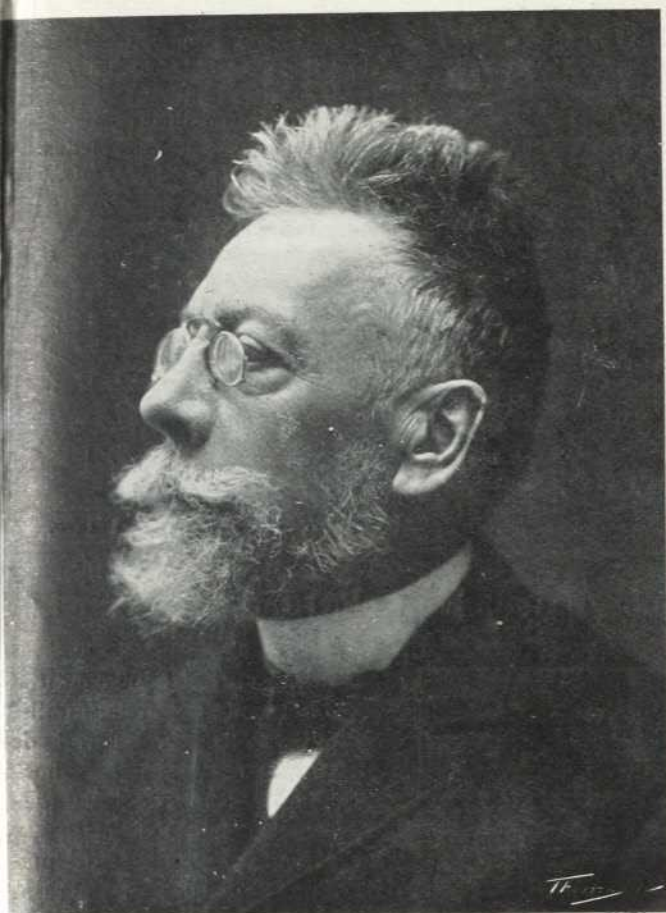
No era mudada ni commosa,
ses temples eren d'alba rosa,
y havia als llavis un somris,
beatitut del paradís;
mes li era closa la ferida
qui en vida fou sempre sagnanta
rojo brillanta,
llabis de foch vessant la vida.

LLUÍS VALERI.

MOSSEN JOSEPH PARADEDA
GUANYADOR DEL PRIMER ACCÈSSIT A LA VIOLA

PREMI FASTENRATH

D. ANGEL GUIMERÀ

AUTOR DEL DRAMA «L'ELOY» QU'HA OBTINGUT AQUEST PREMI

L'ELOY

FRAGMENT DE LA ESCENA V DEL TERCER ACTE

MICAS y JOSEPET

MICAS

Tanquèm. Tànca, qu'ara aquí jo mano, y no entrará ningú que jo no vulga. *(En Josepet ha anat a tancar.)* ¿Oy, Josepet?

JOSEPET

Escólta; escólta, Micas.

MICAS

Ja t'escolto. *(Pausa curta.)*

JOSEPET

¿Què ets tu aquí?

MICAS

¿Jo? Tot. El padrí del nostre nen.

JOSEPET

Ja ho sé. *(Pausa.)* ¿Y no t'hi veus gens, gens?

MICAS, senzill

Gens.

JOSEPET, pausa

També ja ho sabia. Y ets com les altres persones, oy?

MICAS

Sí. *(Un sí llarch de convicció.)*

JOSEPET

Y plores com tothom, eh que sí?

MICAS

Quan convé, prou. Donchs, si no plorava, ¿per què'ls tindria'ls ulls? ¿M'entens?

JOSEPET, pausa

Sí. *(Baix ab certa por.)* Donques... ¿tu no has vist may, may, may al nen?

MICAS

¡Oh! ¡axò sí! Més que tu, vès!

JOSEPET

¿Còm l'has vist?

MICAS

¿Còm? Veyentlo. Fins li veig l'animeta jo; ¿y tu no l'hi veus?

JOSEPET

¿L'animeta?

MICAS

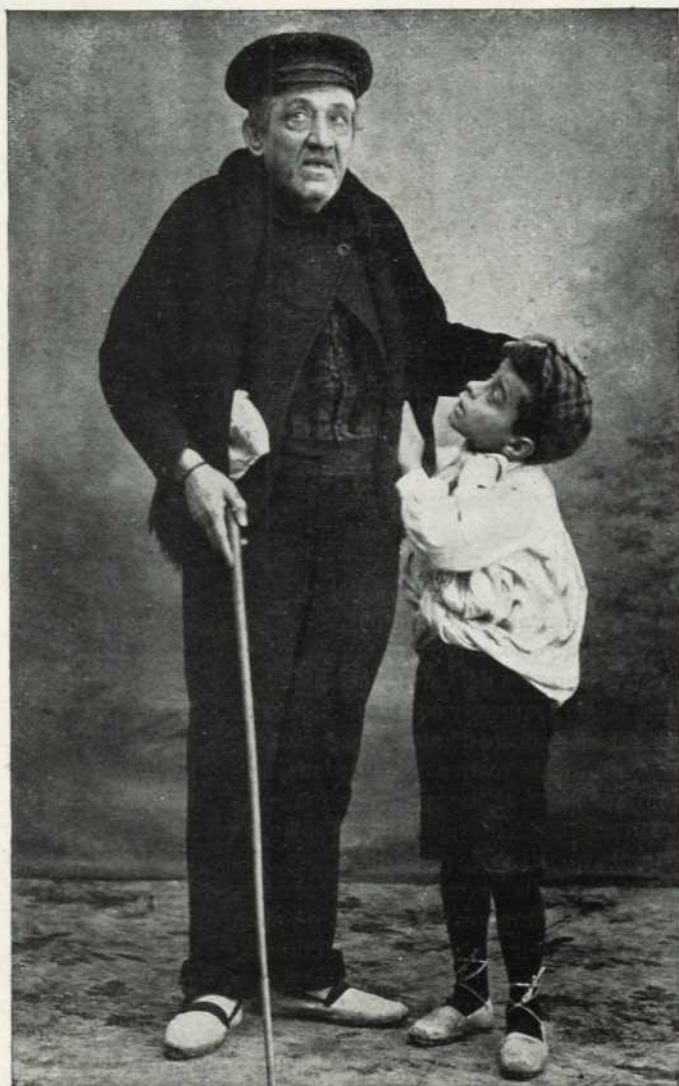
Sí. Es... ¿còm te diré? Es fina, fina, es... com un brunzit dols y suau y que fa una escalforeta al cor... Y ab unes aletes com... com d'un aucell que tot siga plomissol; tot plomissol, ¿sabs?

JOSEPET

Sí. *(Se coneix que no ho enten.)*

MICAS

Cà, no m'entens, nó; y no sé còm dirtho, per que tu hi veus.

D. ISCLE SOLER

EN SON PAPER DE MICAS EN EL DRAMA «L'ELOY». — (Areñas, f.)

AYGUA COLONIA ORIVE

En bondat intrínseca y agradable perfum, supera a les extrangeres de preus fabulosos. Per axò l'Aygua de Colonia nacional se ven tant. Pera mostra 3 rs. frasco. 4 litres 16 ptes.—Dipòsits: Vicente Ferrer y C.^a, Comers, 112, y Uriach y C.^a, Moncada, 20; Farmacies del Dr. Gimeno, Plassa Real, 1, y Sanchis, Rambla del Mitz, 27.

DIVINAL EPITALAMI

Fragment del Premi extraordinari dels Mantenedors

ESPOSA

¡Dónquem l'Aymat sa mística besada,
que'm sento defallí!
De tos amors l'essència regalada
serà, pera mon mal, mellor que'l vi,
més odorant que l'exquisit perfum.
Ton nom es oli fos en fils de llum,
per ço fores aymat de les donzelles...
¡Amor! fésme cativa a mi també
y, en companyia d'elles,
atretra per l'odor de tos aromes,
joyosa en ton seguici correré
per les florides comes.
El Rey m'entrà en ses cambres delitoses:
en Tu'ns alegrarèm,
y en Tu serèm dítxoses
y tos dolsos amors celebrarèm
més suaus y exquisits que'l vi mellor;
els rectes de ta llei t'aymen de cor.
Moreneta'n so,
morena y hermosa;

moreneta'n so
filles de Sió,

com les brunes tendes hont Cedar reposa,
com les pells exteses sobre'l pabelló
del Rey Salomó
¡No hi parèu esment
que morena'n sia,
car lo bes ardent
del sol m'enfosquia.
Els fills de la meua mare,
pugnaren, folls, contra mi;
me feren guardar sa vinya,
¡mes la mia no guardí!

Díguesmho, mon Estimat,
hont pastures ton remat,
hont sesteges al mitx dia,
díguesmho que't cercaria
pels abscondits viarany
y, vagant, me perdria
pels remats de tos companys.

ESPÓS

Si vas esmaperduda, oh dòna hermosa
sobre tota hermosura,
seguèix de mes remades
lo rastre y les petjades
y tos cabrits pastura
vora'ls frescals ombrius
hont mos pastors axequen sos pletius.
A la flor dels corcers, oh amiga mia,
t'he comparada jo,
que gloriosa guia
la carrossa reyal de Faraó.
Tes dos galtes candoroses
com la tortra son hermoses;
ton coll de perles guarnit
com un joyell exquisit.

Collarets d'or te farèm
y, en filigranes de plata,
vermicels hi posarèm
policromats d'escarlata.

MOSSEN ANTON NAVARRO.

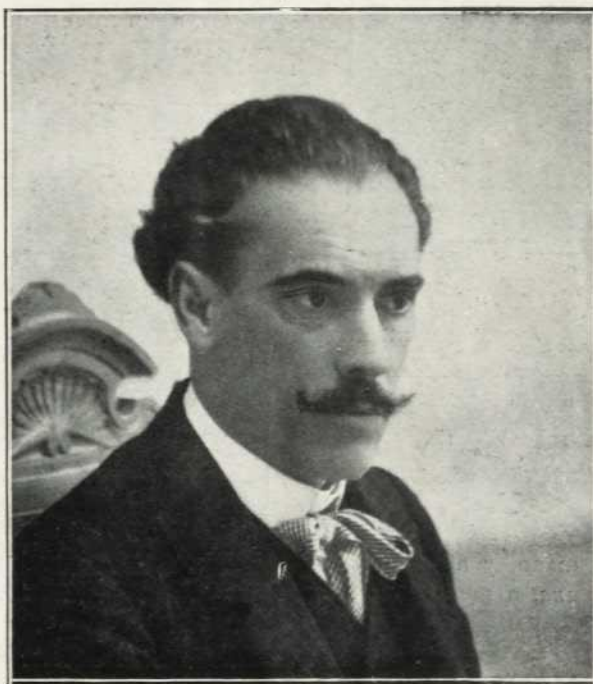
DISCURS DE GRACIES DEL MANTENEDOR D. PRUDENCI BERTRANA

ES l'hora trista del comiat; els poetes han emmudit y'm toca parlar a mi que no soch poeta ni tinch gayre trassa en dir les coses poèticament, com convindria al cloure aqueixa admirable festa vostra.

Una vegada més el destí prepara les coses a la bona de Deu. Me dol, bo y agraïnto, que'ls meus estimats companys de Consistori, rendint tribut a la costum, m'hagin designat a mi pera endressarvos aquexes derrereres paraules que, en el meu entendre, tindrien que ser les més ben dites, les més esquisitament escullertes, les més subtils, les més galants y les més plenes de civilitat de quantes avuy han sigut aquí pronunciades, car elles son el coronament d'una cerimonia d'amor y gentilesa y estan destinades a donar mercès a l'hermosura, al geni y a la dignitat.

Sols m'aconsola que desseguida aneu a sentir les del carrer, les quotidianes, les de sempre, y aquexes... aquexes, ab tot el respecte degut a vostra ciutat y les costums de vostres conciudadans, sospito que seràn al menys tan prosayques y tan mancades d'originalitat y galanura com les qu'acabo de pronunciar.

¡Oh, gentils damiseles, respectables dames, y honorables senyors! jo no puch pas contribuir a n'aqueixa festa ciutadana ab altra cosa qu'ab lo que tinch, que

D. PRUDENCI BERTRANA, MANTENEDOR

ab lo qu'he après visquent la vida desordenada y lliure d'artista primitiu, qu'ab lo que m'han donat les montanyes y la solitud de les montanyes: asprors y sinceritat.

Disfressarme ab refinaments urbans en aqueixa ocasió, seria mentirvos, y jo no mentexo ni pera fruhir de vostre aplaudiment qu'es, per ara, la més alta mercè que mon esperit desitja.

Remembrèu qu'us parla un migrat prosista qu'ha corregut ab la seva ilusió

per rutes y curriols; qu'ha creat la seva obra modesta entre'ls humils, en les llars dels pobres, corprès de pietat; que feu estada pels hostals, en les cabanes dels bosquerols, en els racesos dels marges, y adhuch a la presó; un petit ciutadà d'una ciutat trista, llòbrega, mitgeval, hont els gestes son poruchs, les veus hipòcrites, hont sols hi hà atreviment y grandesa en les pedres, hont sols hi hà sumptuositats en els campanars y en les runes; un home, en fi, ab vocació de vagabon, que no sab distingir de perfums, ni com fer una reverència, ni com donar un tractament, que no resisteix els guants, ni altres indumentaries més fàcils de resistir.

Y be: jo haig de complimentarvos en nom del Consistori, haig de donarvos mercès a tots en l'hora present, mercès que caldria tinguessin quelcom profundament distingit, un cert ayre de cortisanía com n'es merexedora l'excelcitut de la nostra regina, l'alta representació de les Autoritats y'ls mèrits dels homes il·lustres que'ns honoren ab llur presència, la gloria dels poetes vencedors y la resignació dels vensuts; unes mercès que fossin dignes del primer diumenge de Maig, de la juvenesa que palpita al entorn, de la esperança que brilla en els esguarts y de la joia que somriu en les boques.

MOSAICS										E										F										ESCOFET										&C																																							
Marbres										Pedras										Fustas										Ronda Sant										Pere										8										Construcció										Decoració									

Mes, ah! que jo no puch pas fer que'l meu remerciar sigui més expressiu de lo qu'ha sigut en altres ocasions, en les quals un ver agraïment ha contorbat la meua ànima cobrint d'austeritat els llavis y de dolcesa'ls ulls.

Si sapiguessiu compendre'l meu silenci, jo emmudiria tot seguit; però sou masses y esteu massa lluny y jo soch per vosaltres massa inconegut pera que vostra discreció ciutadana pugui veure en lo que no's veu, com el meu cor supleix en tremolor lo qu'al meu parlar li manca en eloqüència.

Així, ja que no m'està permès callar, permeteu qu'us ofreni, a la manera senzilla y pura qu'acostumem a ferho'ls montanyenchs, l'expressió de gratitud meua y dels meus companys a tots els qu'haveu contribuït al esplendor d'aquell acte tan enaltidor de nostra Catalunya.

Les mercès que jo us dongui seràn breus, seràn les meves mercès, les mercès qu'acostumo a donar als qui m'han ofert un soplug en dies inclements, als qu'han parat per mi la taula ab blanques estoballes posanthi vi del llur y pa del llur, als qu'han encès la seva llar apagada expressament pera retornarme del fret y la melancolia, y als que m'han fet lloch en l'ombra d'una font al vèurem arribarhi acalorat. Y ells n'han estat contents del meu expressarme vulgar; n'han estat contents per que, junt ab les paraules, exia una alenada coral, quelcom qu'era perfum de sinceritat y d'emoció. Veritat que'ls meus benefactors eren gent més senzilla que jo mateix: vianants coberts de pols, carboners que flayraven a hon-

radesa, pagesos que generosament me donaven les pomes que tenien desades en la vella caxa pera un dia excepcional, cassadors feréstechs de rostres colrats y ulls de gosadia y, — ¿per què no esmentarho? — presoners, sí presoners, homes que complien una pena, la dissort dels quals, incomparablement més trista que la meua, els permetia encara alleugerir el meu captiveri ab petites atencions y lleugers obsequis.

Oh! la meua ingratitud no tindria límits si al esmentar totes aquelles coses no pensés també en vostra hospitalaria ciutat y en alguns amichs que tinch en aqueixa ciutat, als qui no anomenaré, car jo no acostumo pas a pagar els meus deutes aparatosament en públic.

Perxò a la solemnitat de nostres Jochs Florals, ahora que hi veig tota la representació d'un anhel de poesia, hi trobo també un íntim recort de favors inoblidables. Es la ciutat generosa y culta, enamorada de lo bell y lo just, que miro en aqueix instant. La solemnitat present no es pas accidental; ella's renova cad'any al revire de la Natura, al esclatar les flors y al aclarir-se'l cel. En ella's consagren els poetes y'ls escriptors de tot Catalunya; en ella's demostra l'esplendor d'un poble que té dones hermoses, cantayres inspirats, sabis y artistes. Es Barcelona qui per un dia dexa governar als poetes. Es Barcelona qui per unes hores axeca un tronó fastuós a la beutat. Es Barcelona qui, al mitx del tràfec y inquietuts modernes, dedica un jorn al dols romanticisme dels qui canten y estimen. Es Barcelona qui crida, jutja y honora a tots els obrers del ideal escampats per terres ca-

talanes. Es Barcelona, generosa y esplèndida, qui celebra generosament y esplèndidament un torneig d'ingeni y posa en unes blanques y precioses mans l'ofrena destinada al triomfador.

Per lo mateix jo no'm dirigiré a la magestat de nostra regina, símbol d'il·lusió y de gloria a qui acato ab tot el fervor de la meua rudesia; jo no'm dirigiré tampoch a les personalitats qu'han vingut a rendir un tribut d'admiració als qui sovint passen per la vida sense honors y sense diners, rics solzament ab llur inspiració, orgullosos de la propia llohansa; tampoch me dirigiré als hèroes d'aquella dia-

VI PINEDO de Kola Compost.
Tonich Nutritiu.
Kola, Coca, Guarana, Cacao y Acit-fosforich.
Cura: Anemia, Raquitisme, Malalties nervioses y del Cor, Afeccions gástriques, Digestions difícils, Atonia intestinal. — Indispensable a las senyoras durant l'embras. — Premiat varies Expos. Sens rival pera nens y vells

da, ni als qui han aportat llur esforç a la lluyta y no han sigut recompensats; jo, en nom dels que hi son y dels que no hi son, juntant mon agraïment íntim pels qui han fet possible la meua assistència a n'aquest acte, homes representatius de Barcelona — ells saben lo que vull dir — al agraïment de totes les encontrades de Catalunya a llur soperba capital, diré ben secament, tan fort com m'ho permeti la meua emoció, y tan clar com ho desitja'l meu entusiasme pera que tots n'hagueu la part que us correspon, aquelles soles paraules:

Mercès, ciutat clara y suau;
mercès, Barcelona!

HE DIT.

400 planes

RODA'L MON Y TORNA AL BORN

Viatge de Olaguer Junyent
Ab un pròlech de M. Utrillo

Egipte, India,
Australia, Filipinas, Xina,
Japó, Corea, Canadà y
Estats-Units

== 15 pessetes ==

Se ven en les principals llibrerries y en aquesta Administració:
Mallorca, 287-Barcelona. «»«»«»

500 gravats

Fundada 1782.

Quan vulga píldores, prenga les de Brandreth

Purament Vegetals.
Sempre Eficasses.

Curan lo Restrenyement Crònic.

Les Píldores de BRANDRETH, purifiquen la sanch, activen la digestió y netejan lo ventrell y'ls intestins. Estimulan lo fetge y treuen del sistema la bilis y demés secrecions viciades. Es una medicina que regula, purifica y enforteix lo sistema.

Pera'l Restrenyement, Rodeses de cap, Somnolencia, Llengua bruta, Fetidès del alè, Dolor d'estómac, Indigestió, Dispepsia, Mal del fetge, Icterícia, y'ls desarreglos que provenen de la impuresa de la sanch, no tenen igual.

DE VENDA EN LES FARMACIES DE TOT LO MÓN

Acòstis lo gravat als ulls y's veurà la píldora entrar a la boca.

Brandreth

Fundada 1847.

Emplastos Porosos de Allcock

Allcock

REMEY UNIVERSAL PER DOLORS
Hontsevilla que's senti dolor apliquishi un emplasta.
Agents a Espanya— J. URIACH & C., BARCELONA

CHASSAIGNE FRERES

EXPOSICIO y DIPOSIT: Passelg de Gracia, 38; Telefono 2363. ~ Vendes al comptat y á plassos. — Lloguers

PIANOS Chassaigne Freres, Steinway, Steck-Pianola, Auto-Pianistes.
PIANOLAS Aeolian, Metrostyle y Thémodist
ARMONIUMS Christophe et Etienne
ROLLS DE MÚSICA varias marcas.—Venda y lloguer per abono.

NO'S FA NECESSARI ESMOLAR NI AFINAR

Més de quatre milions

Aparells de afeytar GILLETTE estan en ús entre les classes més distingides en totes les parts del món.

Maneig senzillíssim

Enorme economia

Absolutament sens perill

No exigeix aprenentatge

Superiorment higiènic

Fixarse en les fulles curvades

L'aparell ab triple bany de plata en bonich estoig de pell, costa, complet, ab 12 fulles ò sien 24 talls,

25 pessetes

Els aparells GILLETTE y fulles de recambi se venen a tots els millors establiments, perfumeries, dagueries, eiz., y al engròs per

EDUARDO SCHILLING, s.en c. Barcelona

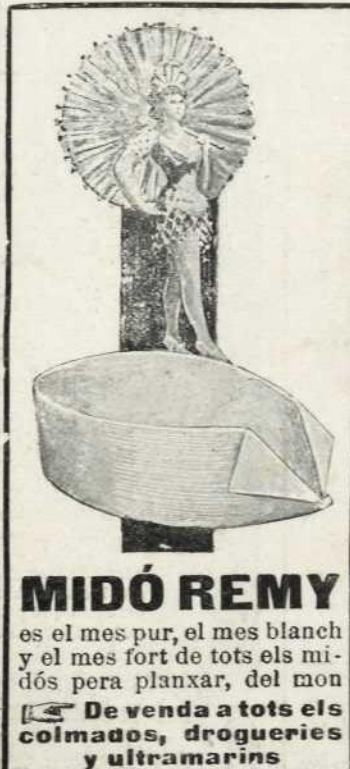
Sucursales: MADRID y VALENCIA

COLECCIÓ VARIA Volum II. Poesies de Francesch Matheu. Se ven per tot a 50 cèts.

HOMES

atacats d'enfermetats y debilitat nerviosa, deuen llegir sens falta el llibre premiat del Doctor metge Rumler, tractant de la «debilitat nerviosa dels homes», segons els punts de vista més moderns, ab numerosos gravats y constant de 320 planes. Es un conseller verdaderament pràctic y útil y la millor guia pera arribar a la curació de la extenuació cervell-espinal, dels desordes nerviosos, de les conseqüències de passions perjudicials pera ls nervis y en tots els casos de enfermetats específiques. El llibre (en llengua castellana) se remet de franch per la casa editorial, doctor Rumler, Ginebra, 669 (Suissa), a qui envii, pessetes 2, ab segells. Escrigui vostè avuy mateix en espanyol a dit senyor.

MIDÓ REMY

es el mes pur, el mes blanch y el mes fort de tots els midós pera planxar, del mon

De venda a tots els colmadors, drogueries y ultramarins

IMPOTENCIA

dels DOS sexes
Radicalment curada a tota edat per les
PILDORAS CURANIA
Nou descobriment. — Inmens èxit
Tractament enèrgich y sens perill.
Curació garantida ab un sol frasc.
Discreció. — Frasc: 10 fr. ab instrucc.
Per correu ptes. 12-Laudenot, farmach
31, Passatge du Havre, París

ILUSTRACIO CATALANA - FEMINAL - Mallorca, 287. Barcelona - Suscripció: Un any 30 pessetes - Extranger: 35 franchs

Reservats tots los drets de propietat artistica y literaria

Paper de Fills d'A. Fàbregas

Establiment gràfic Thomas-Barcelona